

# Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig (ISA) ar gyfer Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid Caerffili

**Adroddiad ISA Interim - Crynodeb Annhechnegol (NTS)**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Rhagfyr 2024

## Gwybodaeth o ansawdd

### Paratowyd gan

EB: Cynllunydd  
Amgylcheddol

### Gwiriwyd gan

CB: Cyfarwyddwr  
Cyswilt

### Gwiriwyd gan

NCB: Cyfarwyddwr  
Technegol

### Cymeradwywyd gan

NCB: Cyfarwyddwr  
Technegol

## Hanes yr Adolygiadau

Adolygiad	Dyddiad adolygu	Manylion	Enw	Swydd
V1.0	02 Rhagfyr 2024	Drafft cyntaf ar gyfer adolygiad cleient	CB	Cyfarwyddwr Cysylltiol

## Paratowyd ar gyfer::

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

## Paratowyd gan::

AECOM Limited  
3ydd Llawr, Portwall Place  
Portwall Lane  
Bryste BS1 6NA  
Y Deyrnas Unedig

Ff: +44 (0)117 901 7000  
aecom.com

© 2024 AECOM Limited. Cedwir Pob Hawl.

Paratowyd y ddogfen hon gan AECOM Limited ("AECOM") yn unol â'i contract â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (y "Cleient") ac yn unol ag egwyddorion ymgynghori a dderbynnir yn gyffredinol a'r gyllideb sefydledig. Nid yw unrhyw wybodaeth a ddarparwyd gan drydydd partion ac y cyfeirir ati yma wedi'i gwirio na'i dilysu gan AECOM, oni nodir yn wahanol yn y ddogfen. Ni fydd AECOM yn atebol i unrhyw drydydd parti sy'n defnyddio'r ddogfen hon neu'n dibynnu arni.

## Tabl Cynnwys

1.	Cyflwyniad.....	11
	Beth mae'r Strategaeth a Ffefrir yn ceisio'i gyflawni? .....	11
	Gweledigaeth .....	22
	Amcanion .....	23
	Beth yw cwmpas yr ISA?.....	55
2.	Gwneud cynllun / ISA hyd at y pwynt hwn .....	77
	Sefydlu'r Dewisiadau Amgen Rhesymol.....	87
	Gwerthuso'r Dewisiadau Amgen Rhesymol .....	1211
	Datblygu'r Strategaeth a Ffefrir .....	2019
3.	Canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd.....	2625
4.	Y camau nesaf a monitro .....	3231
	Camau nesaf.....	3231
	Monitro .....	3231

# 1. Cyflwyniad

- 1.1 Comisiynir AECOM i arwain ar Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig (ISA) i gefnogi 2il Gynllun Datblygu Lleol Amnewid (2RLDP) Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Mae'r ISA yn cyflawni'r gofynion a'r dyletswyddau ar gyfer Arfarniad o Gynaliadwyedd (SA) ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA), Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA), Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (HIA), Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg (WLIA) a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFBG).
- 1.2 Mekanwaith ar gyfer ystyried a chyfathrebu effeithiau tebygol cynllun sy'n dod i'r amlwg yw ISA, ac opsiynau amgen o ran materion cynaliadwyedd allweddol. Nod ISA yw hysbysu a dylanwadu ar y broses gynllunio, gyda'r bwriad o osgoi a lliniaru effeithiau negyddol a gwneud y mwyaf o effeithiau cadarnhaol. Drwy'r dull hwn, mae'r ISA ar gyfer y 2RLDP yn ceisio gwneud y mwyaf o gyfraniad y cynllun at ddatblygu cynaliadwy.
- 1.3 Cyhoeddir Adroddiad Interim ISA a'r Crynodeb Annhechnegol hwn ochr yn ochr â'r Strategaeth a Ffefrir. Caiff unrhyw sylwadau a dderbynnir eu hystyried, a chaiff Adroddiad ISA diwygiedig ei gyhoeddi ochr yn ochr â'r Cynllun Adneuo.
- 1.4 Mae adrodd ISA yn ei hanfod yn golygu ateb y cwestiynau canlynol yn eu tro:
  1. Beth sydd wedi'i gynnwys wrth wneud cynllun/ISA hyd at y pwynt hwn?
    - Gan gynnwys mewn perthynas â 'dewisiadau amgen rhesymol'.
  2. Beth yw canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd?
    - hy mewn perthynas â'r Cynllun Drafft (hy y Strategaeth a Ffefrir).
  3. Beth sy'n digwydd nesaf?
    - Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gwblhau (a monitro) y cynllun?
- 1.5 Atebir pob un o'r cwestiynau hyn yn eu tro isod. Yn gyntaf er bod angen gosod y cefndir ymhellach drwy ateb y cwestiynau i) Beth mae'r cynllun yn ceisio ei gyflawni?; a ii) Beth yw cwmpas yr AC?

## Beth mae'r Strategaeth a Ffefrir yn ceisio'i gyflawni?

- 1.6 Ar hyn o bryd, mae CCBC yn y broses o baratoi 2RLDP ar gyfer y Fwrdeistref Sirol. Bydd y 2RLDP yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 2020 a 2035, a dyma fydd y cynllun defnydd tir statudol a fydd yn nodi strategaeth defnydd tir y Cyngor i ddarparu datblygu cynaliadwy ac i adeiladu cymunedau cryf a gwydn sy'n gwella llesiant cenedlaethau presennol a'r dyfodol. Bydd y 2RLDP yn nodi cynigion datblygu defnydd tir ar gyfer y Fwrdeistref Sirol, a bydd yn nodi ble a faint o ddatblygiad newydd fydd yn digwydd dros gyfnod y cynllun. Bydd hefyd yn nodi meysydd a gaiff eu hamddiffyn rhag datblygiad ac yn darparu polisïau y bydd ceisiadau cynllunio yn y dyfodol yn cael eu hasesu yn eu herbyn. Ar ôl ei fabwysiadu, bydd y 2RLDP yn disodli'r CDLI presennol, sydd wedi bod ar waith er 2010.

## Gweledigaeth

- 1.7 Mae Gweledigaeth, Nodau ac Amcanion y 2RLDP wedi bod yn destun trafodaeth ac ystyriaeth drwy broses Ymgysylltu'r CDLI drwy'r gyfres seminarau. Mae'r trafodaethau a'r ystyriaethau hyn wedi'u nodi'n fanwl yn Nogfen Sylfaen Tystiolaeth y Cyngor 'Ymgysylltu Cyn Adneuo'. Ystyriodd Grŵp Ffocws y CDLI y trafodaethau o'r broses ymgysylltu ac argymhell i'r Cyngor y dylid mabwysiadu'r weledigaeth ganlynol ar gyfer y 2RLDP.

### Y Weledigaeth ar gyfer yr 2RLDP

**Bydd Strategaeth Datblygu Bwrdeistref Sirol Caerffili yn manteisio ar ein lleoliad strategol yng nghanol Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Bydd yn darparu datblygiad cynaliadwy a fydd yn gwella lles y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn chwarae yn y Fwrdeistref Sirol ac yn ymweld â hi. Erbyn diwedd cyfnod y cynllun bydd y strategaeth wedi:**

- **Wedi mynd i'r afael â'r heriau economaidd a chymdeithasol a godwyd gan Covid 19, Brexit a newidiadau mewn patrymau cyflogaeth a manwerthu, hwyluso nifer cynyddol o swyddi, twf economaidd parhaus, manteisio ar gryfderau presennol gweithgynhyrchu a'r economi sylfaenol a chreu canol trefi bywiog gyda defnyddiau amrywiol.**
- **Datblygu a gwella'r seilwaith glas a gwyrdd ar draws y Fwrdeistref Sirol trwy ei ymgorffori yn nyluniad datblygiad a hyrwyddo gwarchod a gwella ardaloedd pwysig ar gyfer cadwraeth natur ac iechyd a lles trigolion.**
- **Mynd i'r afael â'r argyfwng tai trwy ddarparu tai fforddiadwy a thai marchnad, datblygu ystod a dewis eang o dai a sicrhau bod gan yr holl breswylwyr fynediad i gartref o ansawdd da yn y lleoliadau cywir.**
- **Wedi'i adeiladu ar gymeriad amrywiol ac unigryw trefi a phentrefi'r Fwrdeistref Sirol, ar ôl gosod egwyddorion creu lleoedd wrth galon dylunio ac annog cyfoeth diwylliannol ac amrywiaeth.**
- **Gwella'r rhwydwaith strategol o gyfleusterau hamdden, hamdden, addysg a chymuned, cryfhau cymunedau a chreu gwell ansawdd bywyd i bawb.**

**Bydd y rhain i gyd yn seiliedig ar agweddau gwyrddach sy'n cynnwys:**

- **Mwy o ddefnydd o drafnidiaeth gyhoeddus gynaliadwy a cherbydau trydan, gan gynnwys seilwaith gwefru.**
- **Gwell hygyrchedd trwy wella'r rhwydwaith teithio llesol; a**
- **Cynhyrchu a defnyddio mwy o ynni adnewyddadwy yn y Fwrdeistref Sirol.**

## Amcanion

- 1.8 Er mwyn cyflawni'r Weledigaeth drwy'r 2RLDP, mae cyfres o nodau, sy'n nodi meysydd gweithredu eang ac amcanion i gyflawni elfennau o'r Weledigaeth

gyffredinol, wedi'u nodi. Bydd y nodau a'r amcanion yn llywio datblygiad polisi manwl yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r 2RLDP Adneuo.

### 1.9 Y nodau allweddol ar gyfer y 2RLDP yw:

- a. Mynd i'r afael ag achosion newid yn yr hinsawdd a'i liniaru a meithrin gwytnwch i'r effeithiau hynny.
- b. Mae egwyddorion creu lleoedd, datblygu cynaliadwy a dylunio da yn sail i bob datblygiad.
- c. Sicrhau cyfle cyfartal a mynediad i bawb i gartrefi, swyddi, cyfleusterau a gwasanaethau arfaethedig a phresennol yn y Fwrdeistref Sirol.
- d. Gwella bywiogrwydd, amrywiaeth a chymeriad cymunedau lleol trwy ddefnyddio egwyddorion creu lleoedd cadarn ar gyfer iechyd a lles trigolion a meithrin cydlyniant cymdeithasol.
- e. Gwarchod a gwella seilwaith glas a gwyrdd y Fwrdeistref Sirol tra'n cydbwyso'r angen am ddatblygiad trwy gydbwyso'r effeithiau amgylcheddol, cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd i gyflawni datblygiad cynaliadwy.
- f. Hyrwyddo Bwrdeistref Sirol Caerffili fel ardal gyda hunaniaeth unigryw ac fel ardal yn ei rhinwedd ei hun o fewn Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, tra'n cydweithio er budd y rhanbarth.
- g. Sefydlu strwythur economaidd a phoblogaeth cynaliadwy a fydd yn cefnogi ein cymunedau a'n heconomi.
- h. Mynd i'r afael â'r heriau economaidd sy'n wynebu'r Fwrdeistref Sirol trwy ddarparu tir mewn lleoliad cynaliadwy i gynyddu nifer y swyddi, hyrwyddo'r economi gylchol ac ysgogi twf economaidd yn y Fwrdeistref Sirol, tra'n hyrwyddo canol trefi amrywiol gydag ystod o gyfleoedd cyflogaeth a darparu'r gwastraff. hierarchaeth.
- i. Hwyluso datblygiad tai fforddiadwy a thai marchnad, mewn lleoliadau cynaliadwy, i ddarparu ystod a dewis o dai a fydd yn rhoi cyfle i bawb gael cartref o safon yn y lle iawn.
- j. Cefnogi datblygiad ac ehangiad pellach Metro De Cymru drwy nodi cyfleoedd ar gyfer gwella hygyrchedd a'r seilwaith trafndiaeth presennol i hwyluso newid i drafnidiaeth gyhoeddus a cherbydau trydan, tra'n cynyddu'r potensial ar gyfer teithio llesol ar gyfer teithiau lleol a hamdden a chynnal gwytnwch rhwydwaith priffyrdd strategol.
- k. Cefnogi a hwyluso datblygiad cyfleusterau addysg modern i uwchsgilio'r boblogaeth sydd wedi'u teilwra i anghenion y Fwrdeistref Sirol yn y dyfodol.
- l. Annog cynhyrchu a defnyddio ynni adnewyddadwy yn y Fwrdeistref Sirol i gynorthwyo i leihau allyriadau a lliniaru effeithiau newid yn yr hinsawdd.
- m. Hwyluso creu lleoedd o safon trwy ddatblygiadau sy'n seiliedig ar ddyluniad da a sicrhau bod pob datblygiad yn lleihau'r potensial ar gyfer trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol.
- n. Hwyluso gwarchod, adfywio a gwella adeiledd hanesyddol y Fwrdeistref Sirol er budd ei diwylliant cyfoethog a'i hamrywiaeth i gymunedau'r Fwrdeistref Sirol.
- o. Cyfrannu at wella iechyd y cyhoedd trwy hwyluso datblygiadau defnydd tir sy'n cyfrannu at ffyrdd iach o fyw a lles meddwl.

## 1.10 Amcanion allweddol y 2RLDP yw:

1. Darparu ar gyfer lefelau cynaliadwy o dwf poblogaeth sy'n cyd-fynd â statws y Fwrdeistref Sirol o fewn yr Ardal Twf Cenedlaethol (G, H, I).
2. Rheoli, cadw a gwella ansawdd mannau agored gwerthfawr a thirwedd a'u diogelu rhag ffurfiau amhriodol ar ddatblygiad (D, M).
3. Sicrhau Budd Bioamrywiaeth Net trwy nodi asedau seilwaith a bioamrywiaeth newydd, a diogelu a gwella presennol, gwyrdd a glas.
4. Sicrhau bod pob datblygiad yn darparu Budd Bioamrywiaeth Net trwy osodiad a dyluniad priodol (E).
5. Sicrhau bod cynigion datblygu yn mynd i'r afael yn llawn â mesurau addasu a lliniaru newid hinsawdd sy'n unol â'r hierarchaeth ynni (A, B, E).
6. Cyflawni targedau di-garbon Llywodraeth Cymru a chynorthwyo argyfwng hinsawdd y Cyngor drwy hyrwyddo datblygiad cynhyrchu ynni adnewyddadwy mewn lleoliadau priodol (A, L).
7. Sicrhau bod egwyddorion economi gylchol yn sail i bob datblygiad, atal gwastraff drwy ystyried dewisiadau dylunio a thrin safleoedd a gwneud darpariaeth ar gyfer cyfleusterau rheoli gwastraff cynaliadwy sy'n adlewyrchu trefn flaenoriaeth yr hierarchaeth wastraff (H).
8. Annog ail-ddefnyddio a / neu adennill tir llwyd priodol a thir halogedig ac atal achosion o halogiad a dadfeiliad pellach (E).
9. Sicrhau bod lleoliad datblygiadau newydd yn hwyluso mynediad hawdd at drafnidiaeth gynaliadwy a theithio llesol a bod y datblygiad arfaethedig yn cyd-fynd â rôl a swyddogaeth aneddiadau yn unol â'r hierarchaeth aneddiadau (J).
10. Sicrhau bod ystod ddigonol a phriodol o safleoedd tai ar gael ar draws y Fwrdeistref Sirol yn y lleoliadau mwyaf cynaliadwy i fodloni gofynion tai pob rhan o'r boblogaeth (I).
11. Sicrhau bod pob datblygiad newydd yn bodloni gofynion creu lleoedd da, dylunio a chynaliadwyedd fel y nodir yn y Siarter Creu Lleoedd creu lleoedd ag ymdeimlad cryf o gymuned, dylunio o safon, cynaliadwyedd, gweithgaredd, cydraddoldeb a chreu ymdeimlad o le (A, M) .
12. Rheoli, gwarchod a gwella ansawdd a maint yr amgylchedd dŵr a lleihau'r defnydd o ddŵr (D, E).
13. Lleihau effaith llifogydd drwy sicrhau bod datblygiadau hynod agored i niwed yn cael eu cyfeirio oddi wrth ardaloedd risg canolog ac uchel o lifogydd a gwreiddio egwyddorion SDCau cadarn yn nyluniad a chynllun y datblygiad o'r cychwyn cyntaf. (E)
14. Lleihau'r angen i deithio drwy hyrwyddo cymysgedd o ddyraniadau defnydd tir mewn lleoliadau cynaliadwy a darparu seilwaith digidol gwell (E, J).
15. Hyrwyddo hygyrchedd i bawb trwy roi blaenoriaeth i gerdded a beicio (teithio llesol), yna trafnidiaeth gyhoeddus ac yn olaf cerbydau modur gan leihau llygredd yn yr awyr a'r ddibyniaeth ar gerbydau preifat (J).
16. Manteisio ar safle'r Fwrdeistref Sirol o fewn yr Ardal Twf Genedlaethol, gan gefnogi adfywio a buddsoddiad cydgysylltiedig i wella llesiant, cynyddu

ffyniant a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb cymdeithasol ac ategu rolau strategol Caerdydd a Chasnewydd (F).

17. Darparu a diogelu portffolio amrywiol o dir cyflogaeth ar gyfer amrywiaeth o ddefnyddiau yn y lleoliadau mwyaf priodol, gan sicrhau bod swyddi a thai yn cyd-fynd â gwasanaethau a seilwaith trafndiaeth gynaliadwy (H, K).
18. Gwella'r economi ymwelwyr yn sylweddol trwy wella'r atyniadau twristiaid a llety ymwelwyr newydd ac amrywiol sy'n bodoli eisoes, a'u datblygu, a sicrhau'r manteision mwyaf posibl y mae'r gwelliannau'n eu darparu (H).
19. Hyrwyddo system trafndiaeth gyhoeddus integredig a chynaliadwy (J).
20. Sicrhau y darperir seilwaith gwefru cerbydau allyriadau isel iawn (J).
21. Darparu ystod eang o gyfleusterau cymunedol, sydd wedi'u lleoli'n briodol, yn hawdd eu cyrraedd, yn gwella iechyd a lles ac yn diwallu anghenion y Fwrdeistref Sirol (B, C, D, O).
22. Hyrwyddo, cynnal a gwella canolfannau manwerthu a masnachol y Fwrdeistref Sirol fel y lleoliadau mwyaf cynaliadwy i fyw, gweithio, siopa, cymdeithasu a chynnal busnes ynddynt, gan sicrhau eu bod yn hygyrch trwy ddulliau trafndiaeth cynaliadwy (H).
23. Gwarchod, cadw, a chynyddu gwerth yr amgylchedd hanesyddol trwy hyrwyddo treftadaeth fel ased ac annog aildefnyddio addasol, cynaliadwyedd, creu lleoedd ac adfywio (B, N).
24. Hyrwyddo'r amgylchedd hanesyddol trwy fannau hanesyddol sy'n cyfrannu at hanes y fwrdeistref sirol, tra'n hyrwyddo a gwarchod y dreftadaeth ddiwylliannol a'r amgylchedd hanesyddol trwy gymunedau lleol a chynwysoldeb ymwelwyr (B, H, N).
25. Sicrhau bod y Fwrdeistref Sirol yn cael ei gwasanaethu'n dda gan fannau agored cyhoeddus hygyrch a mannau gwyrdd naturiol hygyrch, sy'n hyrwyddo ffordd iach a gweithgar o fyw ac yn gwella lles cyffredinol (B, D, E, M, O).

## Beth yw cwmpas yr ISA?

1.11 Yn ei hanfod, adlewyrchir cwmpas yr ACI mewn rhestr o amcanion pynciau cynaliadwyedd (gweler Tabl 1.1), a ddatblygwyd yn dilyn proses 'gwmpasu' (a oedd yn cynnwys ymgynghoriad ar gwmpas yr AC yn 2018). Gyda'i gilydd, mae'r pynciau a'r amcanion hyn yn dynodi paramedrau'r Gwerthusiad Cynaliadwyedd Integredig ac yn darparu 'fframwaith' methodolegol ar gyfer arfarnu.

**Tabl 1.1: Fframwaith ISA**

### Pwnc ISA

### Amcan ISA

#### Economi a chyflogaeth

- Cefnogi economi gref, amrywiol a gwydn, gydag ymatebion arloesol i amodau newidiol a chefnogaeth ar gyfer gweithlu cryf yn y dyfodol.

#### Y boblogaeth a chymunedau

- Darparu digon o gartrefi fforddiadwy marchnad o ansawdd da, a seilwaith cymunedol, mewn lleoliadau cynaliadwy i ddiwallu anghenion a nodwyd.



## Pwnc ISA

## Amcan ISA

	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gwella ansawdd dylunio i greu lleoedd i bobl sy'n cynnal ac yn gwella hunaniaeth cymuned a thai.</li></ul>
<b>Iechyd a lles</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gwella iechyd a lles trigolion Caerffili.</li></ul>
<b>Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Lleihau tlodi ac anghydraddoldeb, mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol a hybu cydlyniant cymunedol.</li></ul>
<b>Trafnidiaeth a symud</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Cynyddu'r defnydd o drafnidiaeth gynaliadwy a lleihau'r angen i deithio.</li></ul>
<b>Adnoddau naturiol</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Nodi a dilyn unrhyw gyfleoedd i leihau amlygiad y boblogaeth i lygredd aer.</li><li>• Gwneud y defnydd gorau o dir a ddatblygwyd o'r blaen ac adeiladau presennol i leihau'r pwysau ar gyfer datblygu tir glas, a diogelu, lle bo'n bosib, tir amaethyddol gradd uwch.</li><li>• Cefnogi rheoli/leihau gwastraff.</li><li>• Cadw, gwarchod a gwella'r amgylchedd dŵr, ansawdd dŵr ac adnoddau dŵr.</li></ul>
<b>Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gwarchod a gwella bioamrywiaeth o fewn ac o amgylch ardal y cynllun.</li></ul>
<b>Amgylchedd hanesyddol</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Cadw a gwella adnoddau treftadaeth Caerffili, gan gynnwys ei hamgylchedd hanesyddol ac asedau archeolegol.</li><li>• Hyrwyddo dealltwriaeth o dreftadaeth ddiwylliannol Caerffili.</li></ul>
<b>Tirwedd</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gwarchod a gwella ansawdd a chymeriad tirwedd a threflun Caerffili.</li></ul>
<b>Newid yn yr hinsawdd</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Cefnogi gwytnwch Ardal Caerffili i effeithiau posib newid yn yr hinsawdd, gan gynnwys llifogydd o ffynonellau afonol, arfordirol a dŵr wyneb.</li><li>• Lleihau cyfraniad Caerffili at newid yn yr hinsawdd o weithgareddau sy'n arwain at allyriadau nwyon tŷ gwydr.</li></ul>

## 2. Gwneud cynllun / ISA hyd at y pwynt hwn

2.1 Mae'r gwaith o baratoi'r 2RLDP yn ffurfiol wedi bod ar y gweill ers 2020, a chynhyrchwyd ystod eang o dystiolaeth i lywio ei ddatblygiad. Mae Tabl 4.1 yn nodi Dogfennau allweddol y 2RLDP a'r Arfarniad o Gynaliadwyedd a gyhoeddwyd ynghyd â dyddiadau ar gyfer yr ymgynghori. Gellir gweld a lawrlwytho'r dogfennau'r 2RLDP a'r sylfaen dystiolaeth (gan gynnwys Adroddiadau ISA) ar wefan y Cyngor.

**Tabl 2.1: camau 2RLDP a SA**

Ymgynghoriad a Dogfennau RLDP	Ymgynghoriad a Dogfennau ISA
Adroddiad Adolygiad ar y Cynllun Datblygu Lleol a Fabwysiadwyd hyd at 2021 (Mehefin 2021)	Adroddiad Cwmpasu ISA (Chwefror 2022, wedi'i anfon at ymgynghorwyr statudol ar gyfer ymgynghori rhwng 23 Mawrth a 27 Ebrill 2022)
Papur Sylfaen Tystiolaeth Opsiynau Twf Poblogaeth a Thai	
Cyfarfod Grŵp Ffocws CDLI – Strategaethau Amgen a Ffebrir (Mawrth 2022)	
Cynllun Cyn Adneuo (Strategaeth a Ffebrir) (Mehefin 2022)	Adroddiad ISA Cychwynnol (Awst 2022)
2 <sup>il</sup> Cynllun Cyn-adneuo (Strategaeth a Ffebrir) (Ionawr-Chwefror 2025)	Adroddiad ISA Interim (Ionawr-Chwefror 2025)

2.2 Mae'r rhan hon o'r Crynodeb Annhechnegol yn nodi'r gwaith a wnaed rhwng 2020 a 2024 a arweiniodd at ddatblygu'r ddogfen Strategaeth a Ffebrir sy'n ganolbwynt i'r gwerthusiad ar hyn o bryd ac a gyhoeddir ar hyn o bryd ar gyfer ymgynghoriad. Yn benodol, yn unol â gofynion rheoliadol (Atodlen 2 o'r Rheoliadau AAS), mae angen egluro sut y gwnaed gwaith i ddatblygu ac yna arfarnu dewisiadau amgen rhesymol, a sut yr ystyriodd y Cyngor wedyn ganfyddiadau'r arfarniad wrth gwblhau'r cynllun drafft i'w gyhoeddi. .

2.3 Mae'r rhan hon o'r Crynodeb Annhechnegol yn cyflwyno gwybodaeth ynghylch ystyried dewisiadau amgen rhesymol. Mae'r wybodaeth hon yn bwysig o ystyried gofynion rheoliadol.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Mae'n ofynnol i Adroddiad yr Arfarniad o Gynaliadwyedd gyflwyno gwerthusiad o 'ddewisiadau amgen rhesymol' ac 'amlinelliad o'r rhesymau dros ddewis y dewisiadau eraill yr ymdriniwyd â hwy'. Er nad yw'r adroddiad hwn yn Adroddiad yr Arfarniad o Gynaliadwyedd, mae'n briodol cyflwyno'r wybodaeth hon er budd rhanddeiliaid.

# Sefydlu'r Dewisiadau Amgen Rhesymol

## Lefel twf

- 2.4 Yn gyffredinol, ystyriwyd 11 o opsiynau poblogaeth ar gyfer strategaeth y 2RLDP: tri yn seiliedig ar amcanestyniadau poblogaeth Llywodraeth Cymru yn 2018, pedwar yn seiliedig ar dybiaethau mudo, dau yn seiliedig ar gyfraddau adeiladu tai, un yn seiliedig ar boblogaeth economaidd, ac un ar sail cyflogaeth. Cyflwynir yr opsiynau hyn yn **Nhabl 2.2** a chawsant eu hadrodd yn y Cynllun Cyn-adneuo 1<sup>af</sup> ym mis Hydref 2022 a'r Adroddiad ISA Cychwynnol 2022 sy'n cyd-fynd ag ef. Ers hynny, mae data Cyfrifiad 2021 wedi'u cyhoeddi ac mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi amcangyfrifon canol blwyddyn diwygiedig sydd wedi'u hail-seilio i adlewyrchu data'r Cyfrifiad, gyda goblygiadau penodol i'r Fwrdeistref Sirol, y Cynllun a'r ACI ategol. Mae'r Cyfrifiad wedi nodi bod poblogaeth Caerffili ychydig dros 5000 o bobl yn llai na'r amcangyfrifon canol blwyddyn a nodwyd. Mae'r amcangyfrifon canol blwyddyn wedi'u hailseilio yn dangos bod y boblogaeth gychwynnol yn is na'r hyn a ddefnyddiwyd ar gyfer yr opsiwn twf strategol a bydd hyn yn cael effeithiau dilynol ar y boblogaeth gyffredinol a strwythur poblogaeth y Fwrdeistref Sirol ar ddiwedd cyfnod y cynllun. O ganlyniad, mae'r Cyngor wedi diweddarau ei opsiwn twf a ffefrir i'w alinio â Chyfrifiad 2021 a'r amcangyfrifon canol blwyddyn wedi'u hail-seilio.
- 2.5 O ran rhagamcanion poblogaeth 2018 Llywodraeth Cymru, rhagwelir nifer uwch o farwolaethau na genedigaethau, sy'n arwain at newid naturiol negyddol, h.y. colli poblogaeth. Nid yw hyn wedi digwydd o'r blaen yn hanes y Fwrdeistref Sirol, gyda'r holl flynyddoedd blaenorol yn gweld newid naturiol cynyddol yn cyfrannu at dwf yn y boblogaeth. Mae newid naturiol negyddol yn golygu y byddai poblogaeth y Fwrdeistref Sirol yn lleihau pe na bai mudo net.
- 2.6 Er gwaethaf hyn, mae'r amcanestyniad yn nodi cynnydd yn y boblogaeth oherwydd mudo dros gyfnod y cynllun o ychydig dros 1,800 o bobl, sy'n gynnydd o 1%. Mae dadansoddiad o strwythur y boblogaeth ar ddechrau a diwedd cyfnod y cynllun, fodd bynnag, yn nodi y byddai'r boblogaeth economaidd (pobl oedran gweithio) yn gostwng bron i 2,900 o bobl, ac mae'r gymhariaeth hefyd yn nodi gostyngiad yn y nifer o blant (0 i 15 oed) dros gyfnod y cynllun o tua 2,700. Byddai colli poblogaeth economaidd a phoblogaeth oedran plant yn golygu goblygiadau sylweddol iawn i economi'r Fwrdeistref Sirol, gyda llai o weithlu a llai o bobl iau yn dod drwedd i oedran cyflogaeth.
- 2.7 Mae amcanestyniadau aelwydydd yn rhoi amcangyfrifon o nifer yr aelwydydd yn y dyfodol a nifer y bobl sy'n byw ynddynt. Maen nhw'n seiliedig ar amcanestyniadau poblogaeth ac ystod o dybiaethau am gyfansoddiad a nodweddion aelwydydd. Trosir nifer yr aelwydydd yn nifer o anheddau drwy gymhwyso cyfradd unedau gwag, er mwyn caniatáu ar gyfer eiddo gwag a chorddi yn y farchnad. Mae hyn wedi'i wneud ar gyfer pob un o'r 11 amcanestyniad gwreiddiol a'r opsiynau tai a nodwyd.

**Tabl 2.2: Crynodeb o ganlyniadau'r Opsiynau Twf a ystyriwyd ar gyfer y2RLDP**

Senarios (ymgorffori addasiadau cyfradd aelodaeth ac addasu ar gyfer y MYE diweddaraf)	Newid Poblogaeth 2020 i 2035	% Newid Poblogaeth 2020 i 2035	Newid HH 2020 i 2035	% Newid HH 2020 i 2035	Cyfanswm Tai	Tai y flwyddyn	Newid yn y boblogaeth oedran gweithio
A Prif amcanestyniad ar sail Llywodraeth Cymru 2018	1,881	1.0	2,862	3.7	2,966	198	-2,868
B Poblogaeth uchel ar sail Llywodraeth Cymru 2018	5,499	3.0	4,241	5.5	4,395	293	-1,842
C Poblogaeth isel ar sail Llywodraeth Cymru 2018	-3,313	-1.8	1,026	1.3	1,064	71	-3,938
D Mudo sero net	-2,789	-1.5	884	1.1	917	61	-6,413
E Cyfartaledd mudo hirdymor (19 Blynedd)	-1,002	-0.6	1,695	2.2	1,756	117	-5,380
F Cyfartaledd mudo hirdymor (10 Mlynedd)	-1,137	-0.6	1,636	2.1	1,696	113	-5,443
G Cyfartlaedd mudo De-ddwyrain Cymru	5,212	2.9	4,195	5.4	4,348	290	-756
H Parhad CDLI a fabwysiadwyd	15,058	8.3	8,323	10.8	8,622	575	7,668
I Cyfraddau adeiladu tai hirdymor	7,990	4.4	5,399	7.0	5,595	373	1,944
J Twf CCR yn y boblogaeth oedran gweithio	10,685	5.9	6,513	8.4	6,750	450	4,126

<b>Senarios (ymgorffori addasiadau cyfradd aelodaeth ac addasu ar gyfer y MYE diweddaraf)</b>	<b>Newid Poblogaeth 2020 i 2035</b>	<b>% Newid Poblogaeth 2020 i 2035</b>	<b>Newid HH 2020 i 2035</b>	<b>% Newid HH 2020 i 2035</b>	<b>Cyfanswm Tai</b>	<b>Tai y flwyddyn</b>	<b>Newid yn y boblogaeth oedran gweithio</b>
K Senario rhagolwg cyflogaeth Oxford Economics	-8,805	-4.8	-2,031	-2.6	0	0	-11,231

## 2.8 Aethpwyd ymlaen â 4 o'r opsiynau hyn i'w hasesu: Opsiwn A, Opsiwn H, Opsiwn I ac Opsiwn J.

### Lleoliad twf

2.9 Ar ôl nodi opsiynau twf, y cam nesaf oedd ystyried sut y gellid dosbarthu lefel y twf yn briodol ledled y Fwrdeistref Sirol. Ystyriwyd chwe opsiwn strategaeth fel rhan o'r broses, gan adlewyrchu'r materion y mae'r Fwrdeistref Sirol a'r fframwaith polisi cenedlaethol a rhanbarthol yn eu hwynebu. Mae'r broses o ystyried ac asesu'r opsiynau strategaeth wedi'u nodi yn y ddogfen sylfaen tystiolaeth "*Asesiad Opsiynau Strategaeth*". Y chwe opsiwn strategaeth a ystyriwyd ac a aseswyd fel rhan o broses y Gwerthusiad Cynaliadwyedd Integredig yw:

- **Opsiwn Strategaeth 1: Parhau â'r Strategaeth CDLI** – Byddai hyn yn gweld parhad y strategaeth sydd wedi'i chynnwys ar hyn o bryd yn yr CDLI a Fabwysiadwyd, sy'n arwain datblygiad o fewn fframwaith strategol eang sy'n sail i egwyddorion datblygu cynaliadwy. Rhannwyd y Fwrdeistref Sirol yn dair ardal strategol, pob un â'u polisiâu datblygu strategol eu hunain, sef Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd (HoVRA), y Coridor Cysylltiadau Gogleddol (NCC), a'r Coridor Cysylltiadau Deheuol (SCC).
- **Opsiwn Strategol 2: Ffocws Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd** – Nod y strategaeth hon yw manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd datblygu yn Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd i hybu twf economaidd, ehangu'r ystod a'r dewis o dai, ac sicrhau'r buddion mwyaf posib o'r buddsoddiad a'r gwelliant mawr yn y Metro a'r A465.
- **Opsiwn Strategol 3: Safle Strategol Allweddol** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn golygu dyrannu safle strategol ym Maesycwmwr i ddarparu ar gyfer cyfran sylweddol o ddatblygiad tai newydd, ochr yn ochr â datblygu ffordd fynediad a chyswllt trafndiaeth strategol gwell. Byddai datblygiadau newydd ychwanegol yn canolbwyntio'n bennaf ar ardaloedd Coed Duon Fwyaf ac Ystrad Mynach Fwyaf, ynghyd â Chymoedd Ebwy Isaf a Sirhywi, ar y safleoedd mwyaf priodol a chynaliadwy sydd â chysylltiadau da â'r rhwydwaith rheilffyrdd a chyfnewidfeydd trafndiaeth gyhoeddus.
- **Opsiwn Strategol 4: Ffocws Buddsoddi yn y Metro** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn golygu dyrannu tir â'r nod o gynyddu'r buddion sy'n deillio o'r buddsoddiad sylweddol ym Metro De Cymru, gwneud y mwyaf o gyfleoedd sy'n codi mewn ac o amgylch nodau trafndiaeth gyhoeddus allweddol, gan gynnwys y gorsafoedd rheilffordd ar hyd Llinellau Rheilffyrdd Rhymni ac Ebwy a'r gorsafoedd bysiau mawr yn y Coed Duon a Nelson.
- **Opsiwn Strategol 5: Canol y Dref yn Gyntaf** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn canolbwyntio datblygiad newydd yn agos at brif drefi Caerffili, Ystrad Mynach, Y Coed Duon Rhisga/Pontymister a Bargoed; a Chanolfannau Lleol Bedwas, Trecelyn, Nelson a Rhymni. Yr agosrwydd at un o'r canolfannau yw'r prif ystyriaeth wrth ddyrannu safleoedd datblygu newydd.
- **Opsiwn Strategol 6: Ffocws Basn Caerffili** – Mae'r strategaeth hon yn ceisio sicrhau'r cyfleoedd datblygu gorau posib yng Nghoridor Cysylltiadau'r De i hyrwyddo twf economaidd a manteision mwyaf posib y buddsoddiad sylweddol yn adfywio tref Caerffili.

## Gwerthuso'r Dewisiadau Amgen Rhesymol

- 2.10 Roedd yr opsiynau strategol a nodwyd uchod yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ACI a chyflwynir y canfyddiadau cryno isod.
- 2.11 O ran methodoleg, archwiliodd yr asesiad effeithiau sylweddol tebygol ar y llinell sylfaen, gan dynnu ar yr amcanion a themâu cynaliadwyedd a nodwyd drwy gwmpasu fel fframwaith methodolegol. Yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd ar gael, penderfynir a yw'n debygol y bydd effaith sylweddol. Lle nad yw'n bosibl rhagweld effeithiau sylweddol tebygol ar sail rhagdybiaethau rhesymol, gwneir ymdrechion i roi sylwadau ar rinweddau cymharol y dewisiadau amgen mewn termau mwy cyffredinol a nodi rheng o ffafriaeth. Mae'r rhif yn dynodi'r safle ac nid yw'n cael unrhyw effaith ar effeithiau arwyddocaol tebygol. Mae hyn yn ddefnyddiol, gan ei fod yn galluogi gwahaniaethu rhwng y dewisiadau amgen hyd yn oed lle nad yw'n bosibl gwahaniaethu rhyngddynt o ran 'effeithiau sylweddol'. Er enghraifft, os yw opsiwn wedi'i restru'n 1 yna bernir ei fod yn perfformio'n well yn erbyn y thema ISA honno o'i gymharu ag opsiwn sy'n safle 2.

### Lefel twf

- 2.12 Roedd y 4 opsiwn lefel twf yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ISA a chyflwynir y canfyddiadau cryno drosodd.

**Tabl 2.3: Casgliadau cryno ISA ar gyfer yr opsiynau twf**

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn A	Opsiwn H	Opsiwn I	Opsiwn J
Economi a chyflogaeth	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Oes – cadarnhaol	Na	Oes – cadarnhaol
Y boblogaeth a chymunedau	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol
Iechyd a lles	Safle	2	1	1	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Na	Ansicr	Na
Trafnidiaeth a symud	Safle	2	1	1	1
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr



<b>Pwnc ISA</b>	<b>Safle/effaith sylweddol</b>	<b>Opsiwn A</b>	<b>Opsiwn H</b>	<b>Opsiwn I</b>	<b>Opsiwn J</b>
<b>Tirwedd</b>	<b>Safle</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
	<b>Effaith sylweddol?</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>
<b>Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)</b>	<b>Safle</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>2</b>
	<b>Effaith sylweddol?</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>	<b>Ansicr</b>

- 2.13 O ran pynciau ISA adnoddau naturiol, bioamrywiaeth a geoamrywiaeth, yr amgylchedd a thirwedd hanesyddol, bydd natur ac arwyddocâd effeithiau yn ddibynnol ar ble mae twf wedi'i leoli a sut y caiff datblygiad ei gynllunio a'i roi ar waith. Wrth i lefel y twf gynyddu, felly hefyd y tebygolrwydd y bydd effeithiau'n digwydd, ac y bydd effeithiau negyddol yn codi. Mae effeithiau gweddilliol yn hyn o beth yn ansicr, a chânt eu llywio'n well drwy ystyried lleoliad twf, sensitifrwydd derbynyddion, a'r mesurau lliniaru posib sydd ar gael. Mae opsiynau twf is yn cael eu rhestru'n fwy ffafriol o ran yr effeithiau amgylcheddol posib, er y cydnabyddir hefyd fod gan lefelau uwch o ddatblygiad botensial pellach i gyflawni gwelliannau amgylcheddol a allai arwain at effeithiau cadarnhaol.
- 2.14 Yn yr un modd, ar gyfer y pwnc ISA newid yn yr hinsawdd, nodir ansicrwydd fel cyfleoedd penodol a fyddai'n helpu i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr y pen yn sylweddol neu ddarparu ynni carbon isel neu adnewyddadwy newydd. Mae'r pwnc ISA hwn, fodd bynnag, yn gweld tuedd i'r gwrthwyneb o ran safleoedd, am fod gan opsiynau twf uwch fwy o botensial i gefnogi uwchraddio seilwaith sy'n lleihau tagfeydd a gwella hygyrchedd, gan gefnogi trosglwyddiad i economi allyriadau is/carbon niwtral. Mae ganddynt hefyd fwy o botensial i gyfrannu at well cysylltedd ecolegol, rhwydweithiau seilwaith gwyrdd, mannau agored a mesurau gwyrdd trefol, sy'n cefnogi gwydnwch hinsawdd.
- 2.15 O ran y pwnc ISA trafndiaeth a symud, mae'r opsiynau sy'n cynnig lefel uwch o dwf yn fwy tebygol o arwain at effeithiau ar y rhwydwaith priffyrdd lleol drwy fwy o draffig a thagfeydd, ond nid oes tystiolaeth yn awgrymu y byddai'r effeithiau'n debygol o fod yn sylweddol. Ystyrir bod y cynnydd diweddar mewn gweithio gartref, o ganlyniad i bandemig Covid-19, yn debygol o fod yn drech na thuedd tymor hwy a fydd yn parhau i gefnogi llai o dagfeydd. Ar ben hynny, ystyrir y lefelau twf uwch am eu potensial i sicrhau hygyrchedd a gwelliannau seilwaith ac arwain at gymunedau mwy hunangynhwysol, lefelau llai o gymudwyr a newid modiwlaid, y mae pwysigrwydd pob un ohonynt wedi'u hamlygu yn ystod y pandemig. O ganlyniad, caiff opsiynau twf uwch eu trefnu'n fwy ffafriol ar y cyfan.
- 2.16 Ystyrir bod Opsiwn A yn debygol o achosi effeithiau negyddol sylweddol ar bynciau ISA yr economi a chyflogaeth, y boblogaeth a chymunedau, iechyd a lles, a chydarddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol. Mae hyn yn bennaf oherwydd twf cyfyngedig sy'n cyfyngu'n ddifrifol ar gyfleoedd i fynd i'r afael ag anghydbwysedd demograffig tebygol a dirywiad economaidd. O dan yr opsiwn hwn, mae gostyngiad mewn grwpiau oedran iau, yn enwedig y grŵp oedran gweithio, yn debygol o arwain at golli swyddi, a lleihad canolfannau economaidd a lleol yn gwaethygu ynysu gwledig. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i rai grwpiau sydd â nodweddion gwarchoddedig, megis pobl ifanc, pobl hŷn a phobl anabl, sy'n tueddu i gael eu heffeithio'n anghymesur gan faterion hygyrchedd ac effeithiau negyddol seilwaith trafndiaeth. Ar ben hynny, efallai y bydd diffyg datblygiad yn y dyfodol nid yn unig yn cyfyngu ar gyfleoedd difrifol i fynd i'r afael ag anghenion tai newidiol o ran mathau a deiliadaethau, ar ben hynny mae hefyd yn debygol o gynyddu prisiau tai a gwaethygu fforddiadwyedd.
- 2.17 Nodir yr opsiynau twf uwch (Opsiynau H a J, ond yn enwedig H) fel rhai sy'n perfformio'n well yn erbyn y pynciau ISA hyn, am fod y twf ychwanegol yn rhoi cyfle i ddarparu ystod fwy o dai newydd, cyfleoedd cyflogaeth, a seilwaith cymunedol i ddiwallu anghenion y Fwrdeistref Sirol. Rhagwelir effeithiau

cadarnhaol sylweddol ar gyfer Opsiynau H a J o dan bwnc ISA yr economi a chyflogaeth, a rhagwelir effeithiau cadarnhaol sylweddol ar gyfer Opsiynau, H, I a J o dan y pwnc ISA y boblogaeth a chymunedau.

## **Lleoliad twf**

2.18 Roedd y 6 opsiwn lleoliad twf yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ACI a chyflwynir y canfyddiadau cryno drosodd.

**Tabl 2.4: Casgliadau gwerthusiad cryno ar gyfer y strategaeth ofodol**

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4	Opsiwn 5	Opsiwn 6
Economi a chyflogaeth	Safle	3	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Ansicr	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Y boblogaeth a chymunedau	Safle	4	3	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Iechyd a lles	Safle	2	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Safle	3	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Na	Ansicr	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Trafnidiaeth a symud	Safle	4	4	2	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	1	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Oes – negyddol	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4	Opsiwn 5	Opsiwn 6
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	2	3	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	=	=	=	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	1	3	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)	Safle	2	2	1	1	1	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol

- 2.19 Mae opsiynau 3, 4 a 5 yn perfformio'n dda ar draws pynciau ISA yr economi a chyflogaeth; y boblogaeth a chymunedau; iechyd a lles; amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant; a trafndiaeth a symud. Ystyrir bod y tri opsiwn hyn yn debygol o arwain at effeithiau cadarnhaol sylweddol o ran y pynciau ISA hyn, gan ganolbwyntio twf yn y lleoliadau mwyaf cynaliadwy, lle mae gwell mynediad at gludiant gyhoeddus, cyfleoedd cyflogaeth presennol, a chyfleusterau a gwasanaethau. Er bod rhai gwahaniaethau bach rhwng yr opsiynau hyn o ran sut mae twf yn cael ei ddsbarthu yn ystod cyfnod y cynllun, nid ydynt yn ddigon sylweddol i warantu bod un opsiwn yn cael ei osod yn uwch neu'n is na'r llall. Ar draws y pynciau ISA hyn, rhagwelir effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiwn 1 o dan yr economi a chyflogaeth yn unig, am ei fod yn cyfyngu ar dwf yn nhref Caerffili, a rhagwelir y bydd yn brin o'r angen tai a nodwyd.
- 2.20 Mae opsiynau 1, 2 a 6 hefyd yn perfformio'n dda ar y pwnc ISA iechyd a lles, er mai dim ond mân effeithiau cadarnhaol a ragwelir. Mae hyn am fod Opsiynau 2 a 6 yn canolbwyntio mewn un hanner yn unig o'r Fwrdeistref Sirol, tra bod Opsiwn 1 yn darparu lefel isel o dwf o'i gymharu â'r opsiynau eraill. Yn hyn o beth, mae gan yr opsiynau hyn lai o botensial i sicrhau manteision sylweddol o ran iechyd a lles ar draws y Fwrdeistref Sirol ehangach.
- 2.21 Ar hyn o bryd, nid oes llawer i wahaniaethu rhwng yr opsiynau o ran y pwnc ISA yr amgylchedd hanesyddol, o gofio bod gan bob opsiwn y potensial i arwain at effeithiau negyddol drwy gyfeirio datblygiad i ardaloedd sy'n sensitif o ran cyfyngiadau treftadaeth, er eu bod mewn gwahanol ardaloedd o'r Fwrdeistref Sirol. Cydnabyddir y gellid darparu mesurau lliniaru, fodd bynnag, a bod gan y datblygiad hefyd y potensial i ddarparu effeithiau cadarnhaol drwy fesurau gwella a sicrhawyd yn y cam cyn ymgeisio, gan alluogi'r prosesau perthnasol i fyfyrion ynghylch bryderon amgylchedd hanesyddol. Bydd natur ac arwyddocâd yr effeithiau, felly, yn ddibynnol ar union raddfa a lleoliad y datblygu, sy'n anhysbys ar hyn o bryd.
- 2.22 Er y gellir hefyd tynnu casgliadau tebyg mewn perthynas â'r pwnc ISA bioamrywiaeth a geoamrywiaeth (o ystyried presenoldeb dynodiadau rhyngwladol, cenedlaethol a lleol ledled y Fwrdeistref Sirol), gellir rhagweld effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiwn 3. Mae hyn am fod y safle strategol y mae'n ei ddarparu ym Maescymwr wedi'i leoli yn agos at SAC Glaswelltiroedd Aberbargoed (safle sydd wedi'i ddynodi o dan Gyfarwydddeb Cynefinoedd yr UE), a hyd yn oed yn agosach at safleoedd dynodedig cenedlaethol SSSI Glaswelltiroedd Penllwyn ac SSSI Dolydd Parc Coffa Pontllan-fraith SSSI.
- 2.23 O ran y pynciau ISA y tirlun a newid yn yr hinsawdd, mae Opsiynau 3, 4 a 5 yn cyfeirio twf i'r ardaloedd mwyaf cynaliadwy, sydd hefyd yn llai sensitif o ran tirwedd, ac felly ystyrir eu bod yn perfformio'n gryfach nag opsiynau eraill. Mae'r opsiynau sy'n weddill yn arwain at dwf llai cynaliadwy gyda risg uchel o lifogydd (er y rhagwelir y bydd ardaloedd risg uchel o lifogydd yn cael eu hosgoi yn unol â pholisi cenedlaethol a phrofion dilyniannol), ac maent yn cael eu cyfyngu gan ddynodiadau tirwedd, a adlewyrchir gan eu safleoedd ar y rhestr. Rhagwelir y bydd Opsiwn 6 yn arwain at effeithiau negyddol sylweddol o ran pwnc ISA newid yn yr hinsawdd, am ei fod yn cyfeirio twf i ardal lle mae risg uchel o lifogydd. Fodd bynnag, o ystyried nad yw union lleoliad y datblygiad yn

hysbys ar hyn o bryd, nodir ansicrwydd ar gyfer yr holl opsiynau o ran y ddau bwnc ISA hyn.

- 2.24 O ran y pwnc ISA adnoddau naturiol, er ei bod yn anodd nodi unrhyw wahaniaethau sylweddol rhwng yr opsiynau o ran adnoddau naturiol, mae Opsiynau 1, 3, 4 a 5 yn cael eu rhestru'n fwy ffafriol nag Opsiynau 2 a 6 am fod ganddynt lai o gyfyngiadau. Yn benodol, mae cyfyngiadau ar gyfer Opsiwn 2 yn ymwneud ag Ardaloedd Risg Uchel Datblygiad Mwyngloddio Glo ac argaeledd dŵr, tra bod cyfyngiadau ar gyfer Opsiwn 6 pryder yn ymwneud â AQMA, colli tir amaethyddol cynhyrchiol a safleoedd echdynnu agregau. Oherwydd y cyfyngiadau hyn, ystyrir bod opsiynau 2 a 6 yn debygol o arwain at effeithiau negyddol sylweddol.
- 2.25 Ar y cyfan, mae Opsiynau 3, 4 a 5 yn perfformio'n fwyaf ffafriol, gan arwain at effeithiau cadarnhaol sylweddol ar gyfer hanner y pynciau ISA a asesir. Opsiwn 3 yw'r unig opsiwn sy'n arwain at effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer un pwnc ISA – bioamrywiaeth a geoamrywiaeth – fodd bynnag, mae'n debygol y gellir lliniaru'r effeithiau hyn drwy ddyluniad/cynllun safle. O ran yr opsiwn sy'n perfformio orau, mae Opsiwn 4 ychydig ar y blaen i'r ddau opsiwn arall, ond ystyrir bod y tri opsiwn yn perfformio'n arbennig o dda. I'r gwrthwyneb, mae Opsiynau 1, 2 a 6 yn perfformio'n lleiaf ffafriol, ac mae'n anodd gwahaniaethu rhyngddynt am fod ganddynt oll nifer gymharol gyfartal o fethiannau ar draws y pynciau ISA. Fodd bynnag, dim ond o dan un pwnc ISA y ceir effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiynau 1 a 6, felly mae Opsiwn 2 ychydig ar y blaen.

## Datblygu'r Strategaeth a Ffefrir

- 2.26 Mae'r adran hon yn cyflwyno ymateb y Cyngor i'r gwerthusiad o ddewisiadau amgen a rhesymau'r Cyngor dros ddewis y dull a ffefrir ganddo gan ystyried y gwerthusiad o ddewisiadau amgen a ffactorau eraill.
- 2.27 Dylid nodi bod rhesymau'r Cyngor dros fwrw ymlaen â neu wrthod opsiynau twf a gofodol wedi'u cyflwyno yn y papur sylfaen tystiolaeth 'Opsiynau Twf Poblogaeth a Thai', ac adroddiad Cyfarfod Grŵp Ffocws y CDLI – 14 Mawrth 2022, sy'n crynhoi'r broses o ddatblygu'r strategaeth amgen ac yn cynnig argymhelliad mewn perthynas â'r Strategaeth a Ffefrir. Nodir y rhain yn **Nhabl 2.5** a **Thabl 2.6** isod. Ers i'r ymgynghoriad gael ei gynnal am y tro cyntaf yn 2022, mae'r Cynllun Cyn-adneuo wedi'i ddiwygio yn unol â'r argymhellion a nodir yn yr Adroddiad Ymgynghori Cychwynnol a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Gorffennaf 2024, yn dilyn cwblhau astudiaeth ranbarthol o dwf a mudo a gomisiynwyd gan Cymdeithas Swyddogion Cynllunio De-ddwyrain Cymru (SEWPOS), ar y cyd â Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru (SEWSPG). Mae llinell sylfaen ranbarthol yr astudiaeth yn fras yn debyg i'r twf a nodir yn Strategaeth a Ffefrir y Cyngor ac felly'n cefnogi lefel y twf a gynigir ar gyfer y Fwrdeistref Sirol.

## Lefel twf

**Tabl2.5: Rhesymau amlinellol dros ddewis yr opsiwn twf a ffefrir**

Opsiwyn	Amlinellu'r rhesymau
<b>Opsiwyn A – Prif amcanestyniad ar sail Llywodraeth Cymru 2018</b>	<p>Mae'r senario hon yn cynnig lefel isel iawn o dwf yn y boblogaeth (1%) dros y 15 mlynedd nesaf, o ganlyniad i newid naturiol negyddol (marwolaethau uwch a genedigaethau is). Mae twf yn y boblogaeth yn gyfan gwbl oherwydd mudo. Byddai'r senario hon yn arwain at ostyngiad sylweddol yn y boblogaeth 0 i 15 oed ac oedran gweithio, a chynnydd sylweddol yn y boblogaeth hŷn (67+). Mae'r tai canlyniadol sy'n seiliedig ar yr amcanestyniad poblogaeth hwn hefyd yn isel (3.2%). Mae hyn yn cyfateb i ofyniad o 170 o dai y flwyddyn, neu 198 o dai yn y senario cyfradd aelodaeth wedi'i addasu, sy'n llawer is na chyfraddau adeiladu'r gorffennol.</p>
<b>Opsiwyn H – Parhad CDLI a fabwysiadwyd</b>	<p>Mae'r senario hwn yn darogan cynnydd yn y boblogaeth o 8.8%, neu 8.3% yn y senario wedi'i addasu gan yr aelodaeth. Mae hyn yn uwch na'r twf yn y boblogaeth a brofwyd yn ystod y blynyddoedd diwethaf, a byddai angen lefel o fudo sy'n sylweddol uwch na'r hyn a brofwyd o'i gymharu â thueddiadau hirdymor. Byddai'r opsiwn hwn, fodd bynnag, yn gwrthdroi'r gostyngiad a ragwelir yn y boblogaeth oedran gweithio drwy ddarparu poblogaeth economaidd gryfach i gefnogi twf swyddi yn y Fwrdeistref Sirol. Bydd cynnydd yn y boblogaeth hŷn uwchben yr hyn y mae'r prif amcanestyniad yn ei ddangos, ond oherwydd proffil mudwyr, yn gymesur ni fyddai twf y grŵp hwn o'i gymharu â'r prif amcanestyniad mor sylweddol ag ar gyfer y boblogaeth oedran gweithio, gan helpu i gefnogi poblogaeth fwy cytbwys. Byddai hefyd yn lleihau i ba raddau y rhagamcanir y bydd y boblogaeth oedran ysgol yn gostwng.</p> <p>Yn nhermau adeiladu tai, er mai 575 o dai yw'r gofyniad blynyddol yn y CDLI mabwysiedig, nid yw'r lefel hon o adeiladu tai wedi'i bodloni ers 2008, ac un o gasgliadau cyson Adroddiadau Monitro Blynyddol (AMR) olynol yw nad yw'r gofynion tai yn y CDLI wedi'u bodloni. Am fod llai na 575 o dai y flwyddyn wedi'u hadeiladu yn y gorffennol, byddai angen dangos y ei fod yn bosib cyflawni'r ffigur o 575.</p>
<b>Opsiwyn I – Cyfraddau adeiladu tai hirdymor</b>	<p>Mae'r senario adeiladu tai hirdymor yn adlewyrchu'n glir lefel realistig o adeiladu tai, o gofio mai'r hyn a gyflawnwyd dros gyfnod hir, er ei fod yn uchelgeisiol o'i gymharu â thueddiadau tymor byrrach. Ar y cyfan, byddai'r senario a arweinir gan dai yn arwain at gynnydd yn y boblogaeth (4.9%, neu 4.4% yn y senario wedi'i addasu gan aelodaeth), a ystyrir yn uchelgeisiol, ond yn gyraeddadwy. Bydd yn helpu i gyflawni strwythur</p>



**Opsiw****Amlinellu'r rhesymau**

poblogaeth lle gall y boblogaeth sy'n economaidd weithgar dyfu a helpu i gefnogi'r ddarpariaeth swyddi newydd. Ond mae amheuaeth a yw'r lefel hon o dwf yn ddigon uchelgeisiol i adlewyrchu safle Caerffili o fewn Ardal Dwf Genedlaethol, a dyheadau economaidd CCR.

**Opsiw J – Twf CCR yn y boblogaeth oedran gweithio**

Byddai lefel y twf a gynigir yn y senario hwn yn cefnogi dyheadau twf rhanbarthol oherwydd bydd grym llafur priodol ar gael i gefnogi creu swyddi yn y rhanbarth yn y dyfodol. Byddai'r senario'n gofyn am gynnydd mewn mudo i lefel sy'n uwch na thueddiadau tymor hir, ond a ystyrir yn gyraeddadwy. Mae'r gofyniad o 450 o dai y flwyddyn yn uwch na thueddiadau'r gorffennol hirdymor, ond mae ar lefel sy'n uchelgeisiol ond yn gyraeddadwy.

2.28 Gofynnwyd i randdeiliaid gwblhau arolwg yn nodi pa un o'r opsiynau fyddai mwyaf priodol ar gyfer yr 2RLDP yn eu barn nhw. Os na wnaeth ymatebwyr gefnogi unrhyw un o'r pedwar senario ar y rhestr fer, roedd y cyfle ar gael iddynt nodi pa senarios eraill yr oeddent yn eu hystyried yn briodol. Mynegodd dros hanner yr ymatebwyr (51%) gefnogaeth i Opsiw J (twf CCR mewn poblogaeth oedran gweithio) fel y senario a ffefir, gyda 29% yn cefnogi Opsiw I (cyfraddau adeiladu tai tymor hir), 16% yn cefnogi Opsiw A (Prif amcanestyniad yn seiliedig ar Lywodraeth Cymru 2018), a 4% yn cefnogi Opsiw H (Parhad y CDLI mabwysiedig).

2.29 Nodwyd sawl mantais ac anfantais ar gyfer pob un o'r opsiynau, a helpodd i ddod i'r casgliad y dylid defnyddio Opsiw J (twf CCR mewn poblogaeth oedran gweithio) fel yr amcanestyniad sylfaenol ar gyfer yr 2RLDP.

**Lleoliad twf****Tabl 2.6: Rhesymau amlinellol dros ddewis opsiwn gofodol a ffefir****Opsiw****Amlinellu'r rhesymau****Opsiw 1 – Parhad y strategaeth CDLI a fabwysiadwyd.**

Mae llawer o faterion yn deillio o'r opsiwn hwn, ond y mater allweddol yw'r paramedrau a nodir yn y strategaeth ar gyfer datblygu newydd h.y. o fewn ffiniau aneddiadau ac ar dir llwyd yn unig yn y coridor cysylltiadau deheuol. O ystyried y cyfyngiadau hyn, prin iawn yw'r safleoedd y gellid eu cyflwyno i gyflawni'r strategaeth hon, ac o ganlyniad, nid oes digon o safleoedd ar gael i gyflawni'r strategaeth hon. Am y rheswm hwn, ystyrir nad yw'r strategaeth hon yn briodol ar gyfer yr 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

**Opsiw 2 – Ffocws Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd**

Nod y Cyngor yw adfywio ardal Blaenau'r Cymoedd (HoV) y Fwrdeistref Sirol er mwyn mynd i'r afael â'i heriau economaidd-gymdeithasol cynhenid ac amddifadedd. Byddai strategaeth sy'n ceisio canolbwyntio lefel sylweddol o ddatblygiad i ardal HoV yn sicr o gynorthwyo gydag adfywio'r ardal. Wrth baratoi'r cynllun, fodd bynnag, bydd angen i'r

## Opsiw'n

## Amlinellu'r rhesymau

Cyngor ddangos bod y safleoedd a ddyrannwyd i fodloni gofynion tai a thir cyflogaeth 2RLDP yn hyfyw ac y gellir eu cyflawni yng nghyfnod y cynllun.

Yn anffodus, mae ardal HoV yn ardal sydd â gwerthoedd tir isel a gwerthoedd tai isel hefyd. Oherwydd hyn, mae'n anodd iawn dangos bod unrhyw safleoedd yn yr ardal hon yn hyfyw ac y gellir eu darparu o fewn cyfnod y cynllun. O ganlyniad, dim ond nifer fach iawn, os unrhyw safleoedd, gellid eu nodi i fodloni'r gofynion 2RLDP. Nid yw hyn adlewyrchu pwrpas yr opsiwn strategaeth i nodi swm sylweddol o'r gofyniad 2RLDP yn yr ardal. O ystyried y materion hyn, nid yw'r opsiwn hwn yn briodol i'w ystyried ar gyfer yr 2RLDP sy'n dod i'r amlwg, am na fydd yn darparu lefel datblygu yn ardal HoV y byddai ei hangen ar y strategaeth.

Dylid nodi, fodd bynnag, er nad yw'r opsiwn hwn yn briodol i'w ddefnyddio fel strategaeth 2RLDP, nid yw hyn yn atal y cynllun rhag nodi safleoedd dyheadol (rhai a allai ddod ymlaen, ond nad ydynt yn cyfrif tuag at fodloni'r gofyniad) i geisio cynyddu datblygiad yn yr ardal.

### Opsiw'n 3 – Safle Strategol Allweddol

Mae'r opsiwn hwn yn lleoli cyfran sylweddol o'r gofyniad 2RLDP ar un safle mawr i gynhyrchu cyfalaf datblygu sylweddol a manteision cysylltiedig. Ar gyfer yr opsiwn hwn, mae'r Cyngor yn edrych ar y safle strategol ym Maesycwmwr, a fyddai'n darparu 1,200 o dai drwy gyfnod y cynllun, gyda 1,500 o dai eraill yn ystod cyfnod y cynllun dilynol.

Mae gan yr opsiwn hwn y potensial i gynnig manteision sylweddol, gan gynnwys cynyddu hygyrchedd, hyrwyddo trafnidiaeth gynaliadwy, gwella seilwaith gwyrdd a mynd i'r afael â phroblemau tagfeydd ym Maesycwmwr. Er hynny, mae risg gynhenid y bydd y Cyngor yn orddibynnol ar un safle a fydd, os na chaiff ei gyflawni, yn tanseilio'r strategaeth.

Derbyniodd y safle wrthwynebiadau sylweddol drwy ymgynghori ar y strategaeth a ffefrir yn 2022 ac o ganlyniad, nid yw bellach yn rhan o'r dull a ffefrir.

### Opsiw'n 4 – Ffocws buddsoddi mewn Metro

Nod yr opsiwn hwn yw canolbwyntio datblygiad yn agos at y gorsafoedd ar reilffordd Cwm Rhymni a Chwm Ebwy a'r gorsafoedd bysiau yn y Coed Duon a Nelson. Mae'r ffocws hwn yn cyd-fynd ag

## Opsiw'n

### Amlinellu'r rhesymau

uchelgeisiau Cymru'r Dyfodol er mwyn sicrhau'r budd gorau o'r buddsoddiad yn y Metro. Gall yr opsiwn hwn arwain at fuddion sylweddol o ran cefnogi a chynyddu'r defnydd o drafnidiaeth gynaliadwy, wrth gynyddu hygyrchedd.

Effaith yr opsiwn hwn yw datblygu safleoedd ger ac o fewn aneddiadau presennol, ac o'r herwydd, mae'r opsiwn hwn yn cynyddu'r pwysau ar fannau agored trefol a allai effeithio'n andwyol ar ansawdd bywyd yn yr aneddiadau hynny. Yn ogystal, gallai'r opsiwn hwn eithrio safleoedd sydd wedi'u lleoli'n gynaliadwy a safleoedd buddiol sydd wedi'u lleoli ymhellach o nodau trafndiaeth na safleoedd llai buddiol.

Er gwaethaf yr elfennau negyddol, gellid symud yr opsiwn hwn ymlaen fel y Strategaeth a Ffefrir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

#### Opsiw'n 5 – Canol Trefni'n Gyntaf

Nod yr opsiwn hwn yw canolbwyntio datblygiad newydd tuag at brif ganol trefi Caerffili, Rhisga/Pontymister, Ystrad Mynach, y Coed Duon a Bargoed, a chanolfannau lleol Bedwas, Nelson, Trecelyn a Rhymni. Mae'r opsiwn hwn yn cyd-fynd yn uniongyrchol â pholisi Cymru'r Dyfodol sy'n argymhell dull gweithredu Canol y Dref yn gyntaf. Mae'r opsiwn hwn yn alinio'n frwd â gwneud lleoedd ac aneddiadau cynaliadwy.

Unwaith eto, mae'r opsiwn hwn yn ceisio cyfarwyddo datblygiad newydd o fewn aneddiadau presennol, sy'n debygol o osod manau agored trefol o dan bwysau sylweddol i'w datblygu, a gallai arwain at anfanteision o ran ansawdd bywyd yn yr aneddiadau hyn. Yn ogystal, gall yr opsiwn hwn golli allan ar safleoedd sydd wedi'u lleoli'n fwy cynaliadwy, yn enwedig y rhai sy'n agos at nodau trafndiaeth y tu allan i'r prif ganolfannau a chanolfannau lleol.

Ar y cyfan, gellid symud yr opsiwn hwn ymlaen fel y Strategaeth a Ffefrir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

#### Option 6 – Ffocws Basn Caerffili

Mae'r opsiwn hwn yn ceisio targedu datblygiad newydd o fewn Basn Caerffili, yn unol â datganiad Cymru'r Dyfodol, sy'n nodi bod Caerffili yn lleoliad strategol ar gyfer twf economaidd ac adfywio cynaliadwy. Byddai'r opsiwn hwn yn ceisio sicrhau'r buddion mwyaf posib o'r lefel sylweddol o fuddsoddiad adfywio sy'n mynd i dref Caerffili drwy

## Opsiwn

## Amlinellu'r rhesymau

leoli cyfran sylweddol o'r gofyniad 2RLDP yn yr ardal hon.

Byddai'r opsiwn hwn yn gofyn am ddatblygiad maes glas a maes llwyd i alluogi digon o dir i fod ar gael i fodloni gofynion 2RLDP. Byddai rhyddhau tir maes glas yn gwrthdroi'r strategaeth CDLI mabwysiedig, a byddai'n rhoi'r dirwedd o fewn Basn Caerffili dan fgygythiad effaith andwyol o ddatblygiadau newydd. Byddai hefyd yn dod â safleoedd dadleuol iawn blaenorol i'w hystyried fel dyraniadau, ac mae hyn yn debygol o arwain at wrthwynebiad sylweddol. Mae angen ystyried mater y llain las o amgylch Caerffili, er nad yw'n fater i'r 2RLDP mewn gwirionedd, oherwydd man cychwyn unrhyw ffin llain las yw a oes digon o dir ar gyfer ehangu aneddiadau yn y dyfodol wedi'i ganiatáu.

Byddai'r opsiwn hwn yn rhoi cyfle i gyflwyno datblygiad newydd ger cyfnewidfa Caerffili a chanol y dref, gan sicrhau datblygiad cynaliadwy mewn ardal lle mae galw mawr am dai ac angen tai cymdeithasol.

Er gwaethaf manteision cryf yr opsiwn hwn, mae'r posibilrwydd o effaith andwyol ar y dirwedd, effaith posib ar y llain las, a natur hynod ddadleuol datblygiad tir glas ym Masn Caerffili, yn golygu y'i hystyriar yn annhebygol y byddai strategaeth o dan yr opsiwn hwn yn llwyddo i wireddu cynllun mabwysiedig. O ganlyniad, nid yw'r opsiwn hwn yn cael ei ystyried yn opsiwn realistig i'w ystyried ar gyfer Strategaeth a Ffefrir y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

2.30 Oherwydd y rhesymau uchod, diystyrwyd Opsiynau 1, 2, 3 a 6 fel opsiynau posibl ar gyfer y Strategaeth a Ffefrir ar gyfer yr 2RLDP newydd. Mae hyn yn gadael Opsiynau 4 a 5 yn sail bosibl ar gyfer y Strategaeth a Ffefrir Ddiwygiedig ac mae cyfuniad o'r opsiynau hyn yn cael ei symud ymlaen.

## 3. Canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd

- 3.1 Mae Rhan 2 o Adroddiad Interim yr ACI a'r rhan hon o'r Crynodeb Annhechnegol yn ateb y cwestiwn - Beth yw canfyddiadau arfarnu ar hyn o bryd? - trwy gyflwyno gwerthusiad o'r Ddogfen Hoff Strategaeth (yn Adroddiad Interim yr ACI). Cyflwynir canfyddiadau cryno'r gwerthusiad isod.
- 3.2 Mae gan y Strategaeth a Ffefrir y potensial i arwain at **effeithiau cadarnhaol hirdymor sylweddol** mewn perthynas â'r economi a chyflogaeth, a phynciau ISA y boblogaeth, tra rhagwelir **effeithiau cadarnhaol hirdymor** ar gyfer y pynciau ISA iechyd a lles a thrafnidiaeth a symud. Ystyrir bod effeithiau sylweddol yn debygol ar gyfer y ddau bwnc ISA blaenorol am fod y strategaeth a ffefrir yn darparu lefel o dwf sy'n fwy na'r angen tai a chyflogaeth a nodwyd. Ceir twf ar draws y Fwrdeistref Sirol gyfan, gan sicrhau bod trigolion ym mhob ardal yng Nghaerffili yn elwa o gyfraniadau cadarnhaol twf. Trwy leoli twf i'r Prif Ganolfannau a'r Canolfannau Lleol, sydd hefyd yn nodau trafndiaeth allweddol, cynyddir hunangynhwysiad, ac mae dulliau cynaliadwy o deithio ar gael i'r trigolion hynny sydd angen cymudo i gael mynediad at gyfleoedd cyflogaeth. Yn hyn o beth, rhagwelir effeithiau cadarnhaol hefyd ar gyfer trafndiaeth a symud, yn ogystal â iechyd a lles oherwydd hwyluso teithio llesol. Ni ragwelir effeithiau sylweddol ar gyfer y ddau bwnc ISA hyn, fodd bynnag, am fod gan dwf y potensial o hyd i arwain at fwy o dagfeydd, o ganlyniad i nifer uwch o breswylwyr/ceir preifat, ac o ran iechyd a lles, mae angen rhagor o wybodaeth ynghylch union leoliad datblygu cyn y gellir dod i gasgliad ar arwyddocâd.
- 3.3 Ceir mân effeithiau cadarnhaol ar gyfer y pwnc ISA cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol, am fod y manylion am rai agweddau allweddol i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb yn ansicr o hyd. Ar ben hynny, mae angen gwybodaeth bellach ynghylch union leoliad y datblygiad cyn y gellir dod i gasgliad.
- 3.4 **Nodir ansicrwydd** ar gyfer pynciau ISA bioamrywiaeth a geoamrywiaeth, newid yn yr hinsawdd (lliniaru) a'r amgylchedd hanesyddol. O ran y pwnc ISA cyntaf, eto, bydd agosrwydd safleoedd i safleoedd bioamrywiaeth dynodedig a chynefinoedd/rhywogaethau gwarchoddedig yn ddylanwadol wrth benderfynu ar arwyddocâd effeithiau. Yn yr un modd, mae'r graddau cyfraniad y Strategaeth a Ffefrir at liniaru'r newid yn yr hinsawdd yn ymwneud yn bennaf â maint a lleoliad safleoedd datblygu.
- 3.5 O ran yr amgylchedd hanesyddol, er bod polisiâu sy'n ceisio amddiffyn, a lle bo'n bosib yn gwella, yr amgylchedd hanesyddol yn gyfyngedig ar hyn o bryd, nodir ystyriaeth i'r amgylchedd hanesyddol yn fwy cyffredinol o fewn y nodau a'r amcanion allweddol sy'n sail i'r 2RLDP, a thrwy hynny ddarparu lle ar gyfer llunio polisi o ran y Cynllun Adnau. Cydnabyddir nad yw union leoliad datblygiad, a'i agosrwydd at asedau treftadaeth, yn hysbys ar hyn o bryd. Mae **ansicrwydd**, felly, ar y cam hwn, gan gydnabod bod potensial ar gyfer effeithiau niwtral gweddilliol yn gyffredinol os caiff fframwaith polisi cadarn ei ddatblygu yn y cyfnod adneuo.
- 3.6 Er y nodir ansicrwydd ar gyfer lliniaru newid yn yr hinsawdd, rhagwelir **effeithiau niwtral** yn ymwneud ag addasu newid yn yr hinsawdd. Mae hyn am

fod arweiniad a chynllunio polisi haen uwch drwy Bolisi Cynllunio Cymru a Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15) yn gofyn am gyfeirio'r datblygiadau i ffwrdd o'r ardaloedd risg uchaf. Yn hyn o beth, mae'n rhesymol dod i'r casgliad y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn debygol o gyfeirio twf tuag at safleoedd â risg isel o lifogydd. **Rhagwelir effeithiau negyddol hirdymor ag ansicrwydd** ynghylch pwnc tirwedd ISA. Er yr ystyrir ei bod yn debygol y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn arwain at golli cyfran sylweddol o dir maes glas, nid yw union faint hyn yn hysbys ar hyn o bryd o ystyried mai dim ond un safle sydd wedi'i ddyrannu. Ar ben hynny, mae nifer o nodweddion tirwedd gwerthfawr ledled y Fwrdeistref Sirol, ac yn hyn o beth, mae datblygiad yn debygol o effeithio ar eu lleoliad i ryw raddau.

- 3.7 Ystyrir bod **effeithiau negyddol sylweddol** yn debygol ar gyfer y pwnc ISA adnoddau naturiol, o ystyried lefel y twf a gynigir drwy'r Strategaeth a Ffefrir. Yn nodedig, bydd hyn yn arwain at golli cryn dipyn o dir glas. Fodd bynnag, nodir rhywfaint o ansicrwydd o ystyried pa mor agos yw'r safleoedd a neilltuwyd i 'Ardaloedd Risg Uchel Datblygiad Cloddio Glo'. Er y gall fod effaith ar raddau meysydd diogelu mwynau, mae'n annhebygol y bydd angen adnoddau ychwanegol o ganlyniad i warged y Fwrdeistref Sirol o gronfeydd wrth gefn a ganiateir eisoes o graig mâl, fel y nodir gan Ail Adolygiad y Datganiad Technegol Rhanbarthol.
- 3.8 **Mae tabl 3.1** tros y ddalen yn nodi crynodeb o ganfyddiadau'r arfarniad ar gyfer y Strategaeth a Ffefrir 'yn ei chyfanrwydd' yn erbyn pob pwnc ISA.

**Tabl 3.1: Crynodeb o ganfyddiadau'r gwerthusiad**

Pwnc ISA	Sylwebaeth	Effaith sylweddol?
<b>Economi a chyflogaeth</b>	Mae'r Strategaeth a Ffeirir yn perfformio'n dda o ran y pwnc ISA hwn, am ei fod yn cefnogi dyheadau twf economaidd y Cyngor wrth fanteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o leoliad strategol Caerffili. O ganlyniad, bydd y Strategaeth a Ffeirir yn cynorthwyo yn adferiad Covid-19, gan gynyddu gweithgarwch economaidd, ac o bosib yn lleihau cymudo. Er hyn, mae'n debygol y bydd agosrwydd y Fwrdeistref Sirol at Gaerdydd a Chasnewydd yn parhau i ddylanwadu ar batrymau cymudo o ystyried eu seiliau cyflogaeth cryf. Serch hynny, rhoddir pwyslais ar gynnal a galluogi'r gwelliannau cynaladwyedd sydd wedi codi oherwydd dechrau'r pandemig, gan gynnwys lefelau uwch o weithio gartref, fel catalydd ar gyfer adfer a ffyniant economaidd.	<b>Oes – cadarnhaol</b>
<b>Y boblogaeth a chymunedau</b>	Mae'r Strategaeth a Ffeirir yn mynd i'r afael â nifer o nodau allweddol y Cyngor drwy ddarparu cymysgedd o fathau a deiliadaethau o gartrefi, gan gynnwys tai fforddiadwy a thai marchnad, mewn lleoliadau cynaliadwy ar draws y Fwrdeistref Sirol. Mae hyn yn cynnwys anghenion sipsiwn a theithwyr. Mae'r Strategaeth a Ffeirir hefyd yn mynd i'r afael ag effeithiau'r pandemig, gan gynnwys yr angen i gynorthwyo yn yr adferiad wrth gynnal a galluogi'r gwelliannau cynaliadwy sydd wedi codi o'r sefyllfa. Un agwedd o hyn yw caniatáu i drigolion ddiwallu eu hanghenion yn lleol drwy ganol trefi wedi'u hadfywio a chyfleoedd i gael gwaith yn lleol. Codir pwysigrwydd egwyddorion gwneud lleoedd drwy'r fframwaith polisi, a fydd yn helpu i ddarparu cymysgedd cyfoethog o ddefnyddiau, cymdogaethau hydraid, strydoedd athraidd, a rhwydweithiau seilwaith gwyrdd integredig.	<b>Oes – cadarnhaol</b>
<b>Iechyd a lles</b>	Drwy greu a chynnal cymunedau a hwyluso amgylcheddau hygyrch a iach, mae'r Strategaeth a Ffeirir yn perfformio'n dda ar y pwnc ISA hwn. Mae hyn yn cynnwys gwelliannau i rwydweithiau teithio llesol a seilwaith gwyrdd, diogelu mannau gwyrdd cyhoeddus, a mwy o hygyrchedd i gyfleusterau iechyd allweddol megis meddygfeydd, deintyddion, fferyllfeydd ac optegwyr. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, nid yw'n bosibl dod i'r casgliad a fydd yr effeithiau'n arwyddocaol, oherwydd mid yw union leoliad a maint y datblygiad yn hysbys ar hyn o bryd, a bydd hynny'n pennu i ba raddau y bydd y Strategaeth	<b>Na, ond gallai fod yn gadarnhaol</b>

**Pwnc ISA****Sylwebaeth****Effaith sylweddol?**

a Ffeirir yn dylanwadu ar iechyd a lles cyffredinol y trigolion. trwy gydol cyfnod y cynllun ac wedi hynny.

**Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant**

Ar y cam hwn o baratoi cynlluniau, mae manylion rhai agweddau allweddol ar fynd i'r afael ag anghydraddoldeb yn ansicr o hyd, ac o'r herwydd, mae'n anodd mesur effeithiau posib y Strategaeth a Ffeirir ar y pwnc ISA hwn. Yn ogystal, nid yw union lleoliad a graddfa'r datblygiad yn hysbys ar hyn o bryd, a bydd hyn yn dylanwadu ymhellach ar y radd y mae'r Strategaeth a Ffeirir yn dylanwadu ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol. Yn nodedig, mae hyn yn cynnwys lleoliad a natur tai fforddiadwy, yn ogystal â hygyrchedd safleoedd datblygu. Fodd bynnag, o ystyried fframwaith polisi arfaethedig y 2RLDP hyd yma, ystyrir bod mân effeithiau cadarnhaol yn debygol ar hyn o bryd.

**Na/Ansicr****Trafnidiaeth a symud**

Ar lefel ranbarthol, mae'r Strategaeth a Ffeirir yn manteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o Fargen Ddinesig CCR a Metro De Cymru; ac ar lefel leol, mae'n cefnogi cyfleoedd i wella ac ymestyn y rhwydwaith teithio llesol, gan osod cerdded a beicio ar frig ei hierarchaeth trafndiaeth a nodwyd. Ar ben hynny, drwy gyfarwyddo twf i'r Prif Ganolfannau a'r Canolfannau Lleol, sy'n gartref i nodau trafndiaeth gynaliadwy, mae'r Strategaeth a Ffeirir yn annog datblygiad yn y lleoliadau mwyaf cynaliadwy, gan annog hunangynhwysiad drwy ganiatáu i breswylwyr gael mynediad at gyfleusterau a gwasanaethau, a chyfleoedd cyflogaeth, ar garreg eu drws. Lle nad yw hyn yn bosib, bydd trigolion yn gallu cael mynediad at rwydweithiau cludiant cyhoeddus yn rhwydd, gan ganiatáu iddynt gyrraedd rhannau eraill o'r Fwrdeistref Sirol a'r tu hwnt i ddiwallu eu hanghenion.

**Na, ond gallai fod yn gadarnhaol****Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)**

Er y bydd y Strategaeth a Ffeirir yn parhau i ddiogelu adnoddau mwynau hysbys, gallai fod effaith ar eu graddau, ond annhebygol y bydd angen adnoddau ychwanegol o ganlyniad i warged y Fwrdeistref Sirol o gronfeydd wrth gefn a ganiateir eisoes o graig mâl, fel y nodir gan Ail Adolygiad y Datganiad Technegol Rhanbarthol. Ar ben hynny, mae gan gynnydd ym mhoblogaeth Caerffili hefyd y potensial i waethygu ansawdd yr aer oherwydd tagfeydd cynyddol, er bod y fframwaith polisi yn cefnogi newid moddol i dtrafnidiaeth weithredol/gyhoeddus. Un mater allweddol sy'n peri pryder ynghylch y pwnc ISA hwn yw colli tir glas; fodd bynnag, nid oes modd osgoi hyn i raddau helaeth o ystyried bod tir llwyd ar

**Oes – negyddol**



**Pwnc ISA****Sylwebaeth****Effaith sylweddol?**

gael yng Nghaerffili. Er y rhagwelir effeithiau negyddol, nodir rhywfaint o ansicrwydd ar hyn o bryd.

**Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth**

Mae nifer o safleoedd dynodedig ar gyfer bioamrywiaeth/geoamrywiaeth o fewn a ger y Fwrdeistref Sirol. Er bod gan ddatblygiad y potensial i effeithio ar y safleoedd hyn, mae'n anodd rhagweld neu ddod i unrhyw gasgliadau pendant mewn perthynas â natur ac arwyddocâd yr effeithiau sy'n debygol o godi mewn perthynas â'r pwnc ACI hwn. Serch hynny, cydnabyddir, drwy gyfarwyddo twf ar draws y Fwrdeistref Sirol gyfan, bod y Strategaeth a Ffeirir yn fwy tebygol o arwain at ddarnio cynefinoedd ar raddfa fawr a cholli cynefinoedd a/neu rywogaethau blaenoriaeth. O ystyried y ddyletswydd bioamrywiaeth, fodd bynnag, mae potensial hefyd i'r Strategaeth a Ffeirir gryfhau coridorau bywyd gwyllt presennol. Yn hyn o beth, mae potensial i effeithiau cadarnhaol a negyddol.

**Ansicr****Amgylchedd hanesyddol**

Mae nifer o asedau treftadaeth i'w cael o fewn a ger y Fwrdeistref Sirol. Fodd bynnag, o ystyried i ba raddau y mae'r amgylchedd hanesyddol yn effeithio ar leoliad y Fwrdeistref Sirol, ar hyn o bryd, mae polisiâu sy'n ceisio gwarchod a lle bo'n bosibl gwella'r amgylchedd hanesyddol yn gyfyngedig, er ei fod wedi'i nodi fel ystyriaeth fwy cyffredinol o fewn y nodau allweddol. ac amcanion sy'n tanategu'r 2RLDP, a thrwy hynny ddarparu cwrmpas ar gyfer llunio polisi o ran y Cynllun Adneuo. Yn hyn o beth, er bod ansicrwydd yn cael ei nodi ar hyn o bryd, mae potensial am effeithiau negyddol gweddilliol o ganlyniad i fframwaith polisi'r 2RLDP er bod y Strategaeth a Ffeirir yn nodi rôl ailddefnyddio ac adsefydlu'r amgylchedd hanesyddol mewn perthynas â aildatblygu canol trefi.

**Na, ond gallai fod yn negyddol****Tirwedd**

Mae nodweddion tirwedd gwerthfawr i'w gweld ar draws Caerffili, sy'n bennaf oherwydd natur wledig y Fwrdeistref Sirol. Er bod potensial i'r Strategaeth a Ffeirir effeithio ar osodiad y nodweddion tirwedd hyn, gan arwain at effeithiau negyddol tymor hir, nodir rhywfaint o ansicrwydd nes bod union leoliad a graddfa'r datblygiad yn hysbys.

**Ydy - negyddol /Ansicr****Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)**

O ran addasu newid yn yr hinsawdd, mae gan lawer o'r Prif Ganolfannau elfen o risg llifogydd afonol a dŵr wyneb yn rhinwedd eu lleoliadau ar lan yr afon. Yn yr ystyr hwn, gallai canolbwyntio twf ar y lleoliadau hyn arwain at ddatblygiad mewn ardaloedd lle ceir risg o

**Niwtral/ Ansicr**

**Pwnc ISA****Sylwebaeth****Effaith sylweddol?**

lifogydd. Fodd bynnag, heb ddyraniadau safleoedd penodol, mae'n heriol llunio casgliadau manwl yn hyn o beth. Serch hynny, mae arweiniad a chynllunio polisi haen uwch drwy Bolisi Cynllunio Cymru a Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15) yn gofyn am gyfeirio'r datblygiadau i ffwrdd o'r ardaloedd risg uchaf. Yn y cyd-destun hwn, mae'n rhesymol dod i'r casgliad y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn debygol o dyfu'n uniongyrchol tuag at safleoedd sydd â risg llifogydd isel, yn enwedig yng nghyd-destun Polisi PS6 (Newid yn yr Hinsawdd), sy'n delio â'r mater hwn. Felly, rhagwelir effeithiau niwtral yn hyn o beth. O ran lliniaru newid yn yr hinsawdd, gallai dosbarthu twf i'r Prif Ganolfannau a Chanolfannau Lleol wneud y mwyaf o'r potensial i geisio cyfleoedd ar raddfa strategol i gyflawni cynhyrchu ynni adnewyddadwy arloesol. Fodd bynnag, o ran twf tai, nid yw'n glir a fydd cyfleoedd ystyrlon i geisio cynlluniau o'r fath. Bydd hyn yn debygol o ddod yn gliriach unwaith y bydd sefyllfa fwy diffiniol yn hysbys mewn perthynas â'r ardaloedd twf strategol a dyraniadau safle penodol. Rhagwelir effeithiau ansicr hefyd, felly, mewn perthynas â lliniaru newid yn yr hinsawdd.

## 4. Y camau nesaf a monitro

- 4.1 Mae Rhan 3 o Adroddiad Interim yr Arfarniad o Gynaliadwyedd a'r rhan hon o'r Crynodeb Annhechnegol yn egluro'r camau nesaf yn y broses llunio cynllun/Arfarniad o Gynaliadwyedd.

### Camau nesaf

- 4.2 Bydd Adroddiad Interim yr Arfarniad o Gynaliadwyedd yn cyd-fynd â'r Strategaeth a Ffebrir Ddiwygiedig ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus rhwng Ionawr 15 a Chwefror 26 2025. Caiff unrhyw sylwadau a dderbynnir yn cael eu hadolygu a'u hystyried fel rhan o'r broses ISA a llunio cynllun iteraidd.
- 4.3 Bydd y sylwadau a dderbynnir ynghyd â gwaith sylfaen tystiolaeth pellach, gan gynnwys gwaith ACI pellach, yn llywio datblygiad y Cynllun Adneuo y bwriedir ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad. yn Ionawr/Chwefror 2026. Bydd Adroddiad ISA wedi'i ddiweddarau yn ategu'r Cynllun Adneuo ar gyfer ymgynghori.

### Monitro

- 4.4 Caiff mesurau monitro eu sefydlu yn y fersiwn nesaf o Adroddiad ISA i fynd i'r afael â'r effeithiau sylweddol posib sy'n gysylltiedig â fersiwn Adneuo'r cynllun.

